

Sommarlovsläsare – läsande förebilder

I Botkyrka jobbar Läsa äger för att minska lästappet på loven

Regnet strilar och landar med ett metalliskt ljud på plåttaket ovanför trappan där den lilla gruppen slagit sig ned för att läsa. På Skogsbacksskolan har sommarlovets börjat för många, men för eleverna på fritidshemmet händer det spännande grejer.

Adnan, Elisha, Haya och William, som precis slutat årskurs 1, har satt sig tätt intill Mariyana och Johannes och nu lyssnar de koncentrerat. Den här sommaren får flera fritidshem i Botkyrka dagligen besök av läsande förebilder, ett lite speciellt och viktigt sommarjobb.

– Vi kom på idén att feriearbetare, de där ungdomarna som brukar stå och påta i rabatter och se måttligt roade ut, skulle kunna vara högläsare och leda lek och rörelse. Vi sökte ungdomar som både gillar läsning och att vara fysiskt aktiva, och som skulle gilla att arbeta med detta i fritidshemmen, säger Anneli Glamsare, initiativtagare till Läsa äger.

I Läsa äger samverkar olika yrkesgrupper i Botkyrka för att minska lästappet på loven. Med läsfrämjande aktiviteter som biblioteksbesök, satsningar på högläsning i fritidshemmet och bokgåvor inspireras barn och unga att läsa mer. I somras provade Läsa äger ett helt nytt koncept med unga sommarlovsläsare.

– Jag sökte det här sommarjobbet för att jag tycker om att jobba med barn. Det är väldigt kul att jag får läsa för dem och fixa aktiviteter, och att de får lära sig nya saker och utvecklas, säger Mariyana.

Högläsningens betydelse

Under två kvällar har sommarlovsläsarna fått utbildning av Läsa äger i hur man kan arbeta med böcker före, under och efter läsningen. Med sig fick de också tips på en mängd lekar och fysiska aktiviteter att varva läsningen med. Utrustade med en ryggsäck med böcker, frågekort och en aktivitetspåse var de 18 sommarlovsläsarna sedan redo att ge sig ut i fritidshemmen.

▲ Johannes och Mariyana turas om att läsa högt ur en bok som Adnan, William, Haya och Elisha valt

► Anneli Glamsare, initiativtagare till Läsa äger.

GÖRA SKILLNAD SOM LÄSANDE FÖREBILD

Samtliga 18 sommarlovläsare besvarade Läsa ägers utvärdering av initiativet. Flera av dem beskriver hur det hoppas och tror att de gjort skillnad. "Mitt jobb kändes jätteviktigt då jag vet att inte många barn läser under sommarlovet och då var ju min läsning speciellt viktig." säger någon. En annan beskriver det som "Jag vill tro och hoppas att jag gjorde skillnad. Kanske jag gjorde deras sommar lite bättre. Jag fick snabbt kontakt med barnen och det gjorde att de gärna lyssnade när jag läste." och "Jag tror vi ändrade fördomarna om läsning för barnen. Läsa är inte tråkigt!". De fick också höra att flera av barnen började läsa hemma tillsammans med sina föräldrar och var väldigt stolta över det.

– Ungdomarna fick själva prova på alla aktiviteter och lekar och även frågekorten. Det gjorde att det lossnade i gruppen, det blev mycket skratt och tokigheter. De såg att det går att få en förståelse och komma in i en bok redan innan den öppnats, med frågor som vad heter boken, vad säger framsidan, vad berättar baksidan, säger Anneli.

▲ De färgglada stavarna går att använda till flera olika lekar, bland annat tre i rad.

Anneli Glamsare, som är läs- och skrivutvecklare i Botkyrka kommun, höll i kursen tillsammans med ett team med flera kompetenser; en lärare, en samordnare i fritidshem, en designpedagog och en utvecklingsledare för rörelse och hälsa. Ett viktigt budskap till sommarlovläsarna var högläsningens betydelse för människors möjligheter och framtida val. Likaså vikten av att göra skillnad genom att vara en förebild.

Frågekort och rörelselekar

Mariyana och Johannes läser växelvis några sidor var ur boken. Barnen tycks bli mer koncentrerade när de är två som hela

tiden turas om med läsningen. De läser med inlevelse och använder olika röster för att ge berättelsen liv. Det märks att eleverna uppskattar det. Något de också ser fram emot är frågekorten som plockas fram då och då, när de stannar upp för att diskutera något i boken. Eleverna får dra varsitt kort.

– Det är formativa frågekort med bildstöd som vi har utarbetat till böckerna, som en liten hjälp för ungdomarna och barnen. De tycker att det är jättekul att dra de här korten, säger Anneli.

▲ Haya och Elisha hjälps åt att läsa upp frågan på ett av korten.

”Spänningen är stor när de sticker ner handen i aktivitetspåsen.”

Sommarlovläsarna börjar dagen halv nio. När fritidshemmet åker på utflykter, hänger sommarlovläsarna och deras ryggsäckar med. De kan lika gärna sitta i en park eller i skogen och läsa. De hinner med mellan tre och fyra elevgrupper per dag och varje läsgrupp håller på i ungefär en timme. De flesta eleverna i fritidshemmet tycker att det är väldigt kul med högläsningen, men reaktionerna kan vara lite olika, åtminstone till en början.

▲ William hoppas att sommarlovläsarna kommer tillbaka även nästa sommar.

▲ Allt sommarlovläsarna hittar på är lika uppskattat av Haya, läsningen likväl som lekarna.

– Några tycker att det är tråkigt först, de kan behöva vänja sig. Sen kommer de ofta på att de gillar det. Det var faktiskt en kille som tyckte att det var jättetråkigt första dagen, så han ville inte vara kvar. Men nästa dag kom han fram till oss och sa ”jag vill läsa idag med er”. Det tyckte vi var jätteroligt, berättar Mariyana.

De läser en stund och lägger in lek och rörelseaktiviteter mellan varven. Spänningen är stor när de sticker ner handen i aktivitetspåsen. Idag börjar de med färgglada stavar som verkar väldigt populära och barnen vill göra leken många gånger. Det gäller att vara snabb

och Haya och Elisha kiknar av skratt när Mariyana räknar ner och de kastar sig över stavarna.

– Jag tycker att det är väldigt viktigt att kombinera läsning och rörelse, för när barn läser, eller vi läser för dem, brukar de tappa koncentrationen efter en stund. Efter att de rört sig är de lugnare och koncentrerar sig bättre, säger Mariyana.

Helst av allt vill eleverna leka kurragömma, men regnet smattrar fortfarande mot taket så det är bäst att vänta lite. Istället testar de sten, sax, påse under högljutt engagemang, och Mariyana och Johannes hejar på.

Engagerade ungdomar

Anneli har fått höra av personalen i fritidshemmen att ungdomarna tar för sig så bra och får barnen med sig.

– Det är mycket win-win med sommarlovläsarna, att få höra en text och diskutera den är fantastiskt och de inspirerar. Det är stort och fint att vara läsande förebilder.

Hon berättar att representanter från Läsa äger har besökt läsgrupperna på fritidshemmen flera gånger under sommaren. De känner sig överväldigade av ungdomarnas engagemang och hur seriösa de är. Nu är förhoppningen att kunna erbjuda sommarlovläsare till ännu fler av Botkyrkas skolor nästa år.

– Vi hoppas att ungdomarna som var med i år vill vara med igen. De skulle kunna vara med och utbilda nästa år. Jag känner mig riktigt stolt över hur ungdomarna inspirerat så många barn till läsning.

Högläsning är utvecklande

Mariyana upplever att hon själv blivit bättre på att prata inför andra och hon tror att barnen lärt sig mycket av både högläsningen och samtalen.

– Fler borde satsa på den här typen av sommarjobb, det utvecklar både barnen och oss när vi läser högt. De får höra och lära sig nya ord.

Haya, 7 år, vill gärna att sommarlovläsarna kommer tillbaka nästa år.

– Det är roligt att läsa böcker. Min favoritbok är Emil, jag har läst den hemma. Allt är roligt, man kan leka, man kan springa, säger Haya.

Hon får medhåll av William, 8 år. Även han vill träffa dem igen.

– Det allra roligaste är att de leker med oss. Jag har en favoritlek och det är kurragömma, säger

William.

Och nu, äntligen, har regnet slutat falla och ersatts av fågelkvitter. Skratten ekar och den efterlängtdade kurragömmaleken börjar. Hela läsgruppen, både elever och ungdomar, skingras åt olika håll på jakt efter bästa gömstället.

”Fler borde satsa på den här typen av sommarjobb.”